

Рішення

разової спеціалізованої вченої ради PhD 14461

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Винничук Сергій Олегович, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища. У 2020 році з відзнакою закінчив Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка за спеціальністю «Середня освіта (Англійська мова і література)» та здобув ступінь бакалавра. У 2021 році з відзнакою здобув ступінь магістра у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка за спеціальністю «Середня освіта (Англійська мова і література)». З 2022 року аспірант кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконав акредитовану освітньо-наукову програму 011 Освітні педагогічні науки.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, № 189 від 26.05.2026 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – СОРОКИ Ольги Вікторівни, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів

ЖАРКОВОЇ Ірини Іванівни – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

ЛЕЩУК Галини Василівни – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри романо-германської філології та професійної комунікації, доцента кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського

національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Офіційних опонентів

ВОЛКОВОЇ Наталії Павлівни – доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

СТЕПАНЕНКО Вікторії Іванівни – доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

на засіданні «14» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка Сергію ВИННИЧУКУ на підставі публічного захисту дисертації «Формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій» за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки.

Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Янкович Олександра Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 опублікованих наукових праць (8 – одноосібних). З них – 5 статей у наукових фахових виданнях категорії Б, 5 статей, що опубліковані в збірниках матеріалів конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Янкович, О., Винничук, С., Луцків, В., Кузьма, І., & Винничук, О. (2025). Підготовка майбутніх учителів до розвитку успішної особистості учнів у закладах загальної середньої освіти. *Перспективи та інновації науки. Серія: Педагогіка, Серія: Психологія, Серія: Медицина*, 3(49), 1048–1059. DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)-1048-1059](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49)-1048-1059)
2. Винничук, О. Т., Луцків, В. Б., & Винничук, С. О. (2025). Технології успішності у сучасній педагогіці. *Наука і техніка сьогодні*, 2(43), 516–525. DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.52058/2786-6025-2025-2\(43\)-516-525](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-2(43)-516-525)
3. Винничук, С. (2026). Модель формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 1(95), 287–294. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/95-1-41>
4. Винничук, С. О. (2026). Педагогічні умови формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*, 1(91), 196–202. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.35>
5. Винничук, С. О. (2026). Характеристика структурних компонентів рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти. *Молодь і ринок*, 3(247), 138–143. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.353028>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Сорока Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

ВОЛКОВА Наталія Павлівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»:

1. Назва дисертації сформульована надто широко та потребує більшої конкретизації досліджуваної категорії здобувачів вищої освіти. У роботі предметом дослідження фактично виступає процес формування рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи, тоді як у назві використано значно ширше поняття «здобувачі вищої освіти». Така узагальненість певною мірою знижує відповідність між назвою дисертації та її фактичним змістовим наповненням.

2. Потребує додаткового обґрунтування співвідношення понять «рефлексивна компетентність здобувачів вищої освіти» та «рефлексивна компетентність майбутніх учителів початкової школи». У різних структурних елементах дисертації ці поняття використовуються як тотожні, хоча вони репрезентують різний рівень наукового узагальнення. Зокрема, у положеннях наукової новизни, предметі дослідження та авторській моделі йдеться про рефлексивну компетентність здобувачів вищої освіти загалом, тоді як експериментальна база та зміст професійної підготовки стосуються майбутніх учителів початкової школи. У зв'язку з цим доцільним було б чіткіше визначити межі узагальнення отриманих результатів та аргументувати можливість їх поширення на ширшу категорію здобувачів вищої освіти.

Найбільш дискусійним аспектом дослідження, на нашу думку, є проблема узгодженості між заявленим рівнем теоретичного узагальнення та практичною реалізацією дослідницького задуму. Незважаючи, на те, що назва дисертації, її мета, гіпотеза, структурно-функціональна модель та окремі положення наукової новизни стосуються формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти загалом, під час обґрунтування педагогічних умов, опису змісту експериментальної роботи та інтерпретації результатів автор фактично переходить до значно вужчої категорії – майбутніх учителів початкової школи.

Зокрема, уже в змісті першої педагогічної умови йдеться про забезпечення усвідомлення майбутніми вчителями початкової школи значущості рефлексії для їхньої професійної діяльності, тоді як сама педагогічна умова заявлена як така, що стосується здобувачів вищої освіти загалом. Аналогічна ситуація простежується і щодо структурно-функціональної

моделі, яка декларується як модель формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти, проте фактично розроблена, апробована та описана на матеріалі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

3. Крім того, певну дискусію викликає відповідність між заявленим рівнем узагальнення результатів дослідження та сформованою вибіркою досліджуваних. Незважаючи на те, що всі елементи методологічного апарату стосуються здобувачів вищої освіти загалом, до експериментальної роботи залучено виключно студентів спеціальності 013 «Початкова освіта». У зв'язку з цим потребують додаткового обґрунтування межі поширення та екстраполяції отриманих результатів на інші категорії здобувачів вищої освіти.

4. У роботі широко використовується поняття «інноваційні технології», яке винесене до назви дисертації та авторської моделі. Разом із тим окремі технології, що становлять зміст експериментальної роботи, вже тривалий час використовуються у практиці професійної підготовки педагогів. Тому, на нашу думку, доцільним було б більш чітко обґрунтувати критерії їх віднесення саме до інноваційних технологій та конкретизувати інноваційний складник авторського підходу.

5. У дисертації обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов формування рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Водночас проведене дослідження не дає можливості встановити відносний внесок кожної із запропонованих педагогічних умов у досягнення кінцевого результату, оскільки їх реалізація здійснювалася комплексно в межах єдиної експериментальної програми. У зв'язку з цим залишається відкритим питання щодо міри впливу окремих педагогічних умов на кінцеві результати формування рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи. На нашу думку, визначення ефективності кожної з педагогічних умов могло б суттєво збагатити практичну цінність дослідження та надати додаткові підстави для оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

СТЕПАНЕНКО Вікторія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського

національного університету імені Лесі Українки:

1. Здійснюючи ґрунтовний понятійно-категоріальний аналіз процесу формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти, автор розглядає поняття «формування рефлексивної компетентності засобами інноваційних технологій» як «організований освітній процес». Тому, можливо, варто також було приділити увагу аналізу базового поняття «освітній процес». На наш погляд, це дозволило б більш конкретизувати зміст ключових понять.

2. На с. 29 дисертації проаналізовано чинники, які зумовлюють розвиток здатності до рефлексії здобувачів вищої освіти, що, на наш погляд, логічніше було б розглянути у п. 2.1 дисертаційної роботи, де саме і розглядаються педагогічні умови як сукупність організаційних, змістових, методичних і психолого-педагогічних чинників, що забезпечують ефективність формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій.

3. У п. 2.3 дисертаційної роботи при розгляді методичного забезпечення формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій, автор підкреслює важливе значення нестандартних організаційних форм роботи та надає їм характеристику. Однак, деякі форми (семінар-дискусія, семінар-дебати, семінар-форум, семінар-симпозіум) організації занять розкрито у меншій мірі порівняно з іншими, які мають більш детальну характеристику.

4. Розглядаючи методологічні підходи в мотиваційно-цільовому блоці структурно-функціональної моделі формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій, до методологічних підходів, вважаємо доцільним додати синергетичний, про який автор неодноразово згадує в дисертаційній роботі. Так, наприклад, на с. 43 дисертації наголошено, що за твердженнями науковців, «рефлексивна компетентність майбутнього педагога дає можливість результативно здійснювати рефлексивну самоорганізацію». На с. 111 під час опису педагогічних умов автором підкреслюється синергетичний вплив на формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти.

ЖАРКОВА Ірина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка:

1. Пропонуючи в п. 1.3. власну класифікацію інноваційних педагогічних технологій з урахуванням їх спрямованості на формування рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи, варто було б обґрунтувати, яким чином та чи інша інноваційна технологія сприяє формуванню мотиваційного, когнітивного чи діяльнісного компонентів рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти.

2. Автором приділено значну увагу методичному забезпеченню формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій, проте роль викладача як фасилітатора рефлексивних процесів могла б бути висвітлена більш ґрунтовно.

3. Позитивно оцінюючи методичне забезпечення формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій, запропоновані педагогічні умови та розроблену структурно-функціональну модель формування рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи засобами інноваційних технологій, вважаємо, що в умовах повномасштабних воєнних дій в Україні, варто було б розкрити особливості формування рефлексивної компетентності з використанням інноваційних технологій в умовах дистанційного та змішаного навчання.

4. Зважаючи на сучасні тенденції цифровізації освіти, було б доречно більш детально розкрити вплив інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток рефлексивної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

ЛЕЩУК Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології та професійної комунікації, доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка:

1. Здобувач описує змістово-діяльнісний блок авторської моделі, куди відносить вивчення низки вибіркових освітніх компонентів, зокрема, «Проектна

діяльність в початкових класах», «Технології успішної діяльності», «Основи тренінгової роботи», «Конфліктологія» тощо. Проте в роботі не уточнено, чи є ці дисципліни обов'язковими для всіх студентів експериментальної групи, чи вони обиралися здобувачами освіти індивідуально в межах їхньої вільної траєкторії навчання. Це було б доречно пояснити, оскільки вибірковість дисциплін може безпосередньо впливати на однорідність формування когнітивного компонента рефлексивної компетентності.

2. У тексті дисертації серед педагогічних умов формування рефлексивної компетентності здобувач зазначає «комплексне застосування рефлексивних завдань для формування рефлексивних умінь» (с. 122), а на с. 104 пропонує їх класифікацію (ситуативні, інтелектуальні, ретроспективні, рефлексивно-евристичні, рефлексивно-імітаційні тощо). На нашу думку, здобувачу варто було б чіткіше простежити та обґрунтувати взаємозв'язок між тим, які саме види завдань спрямовані на розвиток конкретного показника, наприклад, рефлексивно-імітаційні розвивають уміння аналізувати власні дії та коригувати поведінку тощо.

3. У параграфі 2.1 автор детально аналізує технологію створення рефлексивного портфоліо та наводить алгоритм роботи над ним. Дисертаційне дослідження суттєво б виграло, якби здобувач чіткіше виокремив та обґрунтував критерії та дескриптори оцінювання самого портфоліо викладачем ЗВО, оскільки оцінювання такого суб'єктивного продукту творчості студентів потребує уніфікованого та прозорого інструментарію.

4. У дослідженні зацентовано увагу на авторському впорядкуванні інноваційних технологій відповідно до компонентів рефлексивної компетентності, зокрема, виокремлено акмеологічні технології, кейс-технології, блог-технології, тренінгові, проєктні тощо. Проте робота виглядала б більш переконливо, якби дисертант детальніше окреслив специфіку застосування саме цифрових онлайн-рефлексивних платформ в умовах дистанційного чи змішаного навчання, що є надзвичайно актуальним для системи вищої освіти України.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Сергію ВИННИЧУКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Ольга СОРОКА